

FRIRUMS- DEBATTEN

EN NY DEBATFORM

Frirummet
Nytorv 7
1450 København

mail@frirummet.org
www.frirummet.org

Layout/tryk/oplag
FFD, GP-Tryk, 200 ex.

Udgivet i 2021

”Dets væsen beror på dette, at man mødes og tales ved, at man gennem samtalen når til en bedre og rimeligere forståelse og derudfra formår at træffe en afgørelse, som ikke alene tjener en enkelt person eller klasse, men som tager billigt hensyn til helheden.”

– Hal Koch om demokratiet

FRIRUMSDEBATTEN – GUIDE TIL EN BEDRE OFFENTLIG SAMTALE

Samtaler i demokratiet for demokratiet

Det danske demokrati er ikke bare en styreform. Det er også en livsform og en samfundsform, der – med Hal Kochs ord – hviler på en forståelse af, at det er samtalen og den gensidige forståelse og respekt, som er demokratiets væsen. Det er i den offentlige debat, hvor vores meninger mødes og brydes, at nye løsninger opstår, når vi respektfuldt og med åbent sind lytter til og lærer af hinanden.

Vi behøver langt fra at være enige om alt. Faktisk er der både viden og visdom at hente i vores uenighed. For uenigheden tvinger os til at sætte os selv i den andens sted, se tingene fra den andens synspunkt. På den måde åbner vi for nye indsigter i, hvordan vores samfund kunne se ud, i stedet for at puste til polariseringstendenser.

Gennem den offentlige samtale kan vi blive på kloge på politiske problemstillinger og dilemmaer, men også på hinanden som medmennesker i et samfundsfællesskab. Vores evne og vilje til at tale sammen og lytte til hinanden trods til tider store uenigheder er vores demokratis sande styrke.

FRIRUMSDEBATTENS TRE RUNDER

En Frirumsdebat består altid af tre runder, der udvikles i en fast rækkefølge. Det er vigtigt at afsætte rigeligt tid til alle runder og at overholde den fastsatte tidsramme for hver.

RUNDE 1: FRONTER

Konfliktens centrale uenigheder tegnes tydeligt op. I stedet for at gemme konflikten væk skal vi åbne den op og turde anerkende den.

RUNDE 2: REFLEKSION

Debattørerne forholder sig til modpartens argumenter, konfliktens dilemmaer og egen tvivl.

RUNDE 3: INITIATIV

Debattører og deltagere bidrager til nye løsninger og konkrete handlinger.

RUNDE 1: FRONTER

FORMÅL

I første runde trækkes fronterne op, så vi tydeligt kan se, hvori konflikten består, og hvad der er uenighed om. Konflikten er en uundværlig del af en debat, og derfor tager alle Frirumsdebatter afsæt i en konkret konflikt. Målet med Frirumsdebatten er ikke, at Debattørerne skal blive enige eller opnå konsensus, men at Deltagerne bliver klogere på konflikten og dens dilemmaer.

FOKUSPUNKTER

- Hvad er problemet?
- Hvori består konflikten?
- Hvor er Debattørerne uenige?

FREMGANGSMÅDE

- Debattørerne argumenterer
- Deltagerne bidrager med andre argumenter

EKSEMPEL PÅ TRAGTMODELLEN

SKAL VI HÆVE PRISEN PÅ CIGARETTER?

Nuancer

Skaber det social lighed, når vi ved, at det er mennesker med lavest indkomst, der ryger mest?

Er det ikke menneskers eget frie valg, om de vil ryge?

Hvorfor skal staten bestemme, hvad cigaretter skal koste?

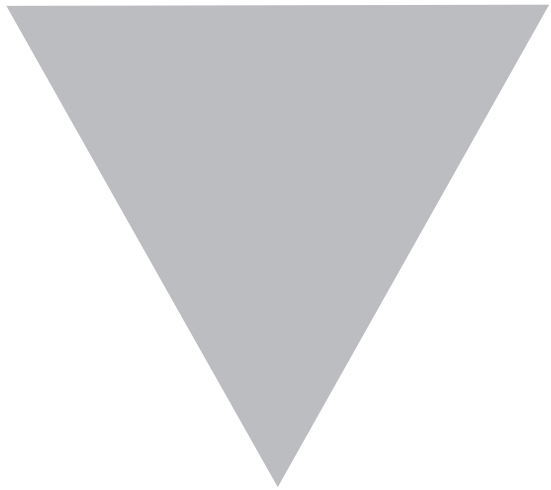
Kompleksitet

Staten mister mange millioner i afgifter, fordi en masse vil køre over grænsen og købe cigaretter.

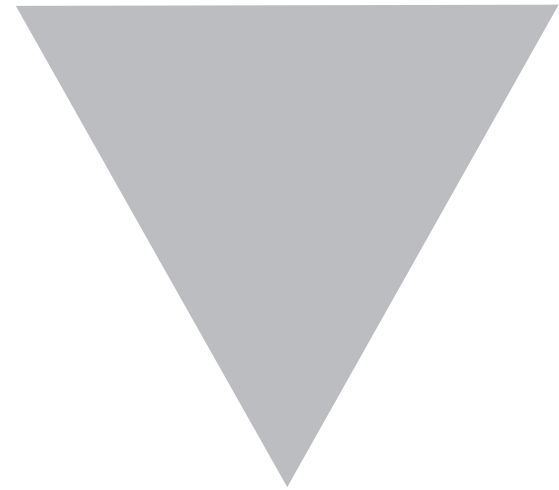
Vi ved fx fra Norge, at færre unge begynder at ryge, hvis man sætter prisen på cigaretter op.

JA NEJ

TEMA: _____

TEMA: _____

RUNDE 2: REFLEKSIONER

FORMÅL

I anden runde skal vi lærer Debattørerne lidt bedre at kende og komme tættere på, hvor de henter deres holdninger og værdier fra. Debattørerne vil blive bedt om at forholde sig til hinandens bedste argumenter – også selvom de ikke er enige i argumentet. Formålet med runden er at vise konfliktens dilemmaer og åbne rummet op for at give plads til Debattørernes egen tvivl. At Debattørerne får rum til at anerkende hinandens argumenter, åbner debatten, så den bliver mere fri og tillidsbåret og giver nye perspektiver.

FOKUSPUNKTER

- Det personlige spørgsmål
- Hvad er modpartens stærkeste argument?
- Hvor er der dilemmaer?
- Hvor kan du selv være i tvivl?

FREMGANGSMÅDE

- Debattørerne reflekterer
- Deltagerne lytter

DET PERSONLIGE SPØRGSMÅL

HVORFOR BLIVE PERSONLIG?

Det personlige spørgsmål er både et bærende element og et springende punkt i Refleksionsrunden. Spørgsmålet er til for at menneskeliggøre Debattørerne og for at skabe genkendelse. På den måde får man sænket paraderne hos Debattørerne og fremmet den gensidige forståelse og respekt, der er afgørende for en nuanceret samtale.

Optimalt er det personlige spørgsmål til en vis grad kædet sammen med Frirumsdebattens overordnede tema. Men de kan også godt være formuleret så bredt, at de kan bruges på tværs af debatter.

IDÉER TIL SPØRGSMÅL

- Kan du berette om et menneske, der har givet dig nogle værdier, du bærer med dig i dit liv?
- Fortæl om den tid, du er født og opvokset i. Hvordan har det præget dig?
- Hvordan talte I om dette emne i dit barndoms-hjem?

RUNDE 3: INITIATIVER

FORMÅL

I tredje runde er Deltagerne i fokus. Det er Deltagerne, som først skal komme med nye idéer og initiativer, som kan bringe os videre. Det kan være helt konkrete forslag, som Deltagerne selv vil tage initiativ til, men det kan også være gode idéer til, hvad Debattørerne kan gøre.

Debattørerne bliver først bedt om at forholde sig til de forslag, som Deltagerne er kommet med. Derefter kan Debattørerne selv foreslå egne initiativer eller fremhæve dem, som de vil bringe med sig videre i deres liv.

FOKUSPUNKTER

- Hvilke råd vil I give Debattørerne?
- Hvilke initiativer mener I, der bør tages?
- Er der initiativer, som I selv kan og vil tage?

FREMGANGSMÅDE

- Deltagerne kommer med forslag til initiativer
- Debattørerne forholder sig til forslagene og kommer selv med forslag

ROLLEFORDELING

DEBATPILOTEN

- Skabe klarhed over formålet med debatten
- Holde strukturen (blandt andet tid)
- Styre debatten (holde rummet "frit")
- Involvere Deltagerne
- Være nysgerrig (uden at være forudindtaget)
- Turde lytte

DELTAGERNE

- Ingen spørgsmål
- Komme med andre argumenter
- Bidrage med initiativer

RUNDOWN - FRONTER

Læg op til fronterne

Brug evt. citater fra tidligere udtalelser

Opfølgende spørgsmål

Fold uenigheden ud med:

- Eksempler
- Pointer
- Værdier
- Konsekvenser

Spørg til Debattørernes bedste argumenter

Største uenighed

Opsummering af konflikt

Afslut fronterne

Læg op til Refleksionsrunden

RUNDOWN - REFLEKSIONER

Begrund personlige spørgsmål i temaet

Stil det personlige spørgsmål til hele salen – og hør de to Debattører svare

Se sagen fra modpartens synsvinkel (byt gerne stol)

Hvad er din modparts stærkeste argument (ikke enighed!)

Dilemmaer?

Tvivel?

Drømme om fremtiden

Opsummering

Afslut Refleksionsrunden

Læg op til Initiativrunden

RUNDOWN - INITIATIVER

Deltagerne summer to og to over spørgsmål. Hvilke råd vil I give Debattørerne?

Opsamling

Hvilke initiativer mener I, der bør tages?

Debattørernes reaktion (efter to-tre input)

Andre initiativer?

Konkretisér tiltagene – første skridt, hvem, hvad, hvornår

Blev I klogere?

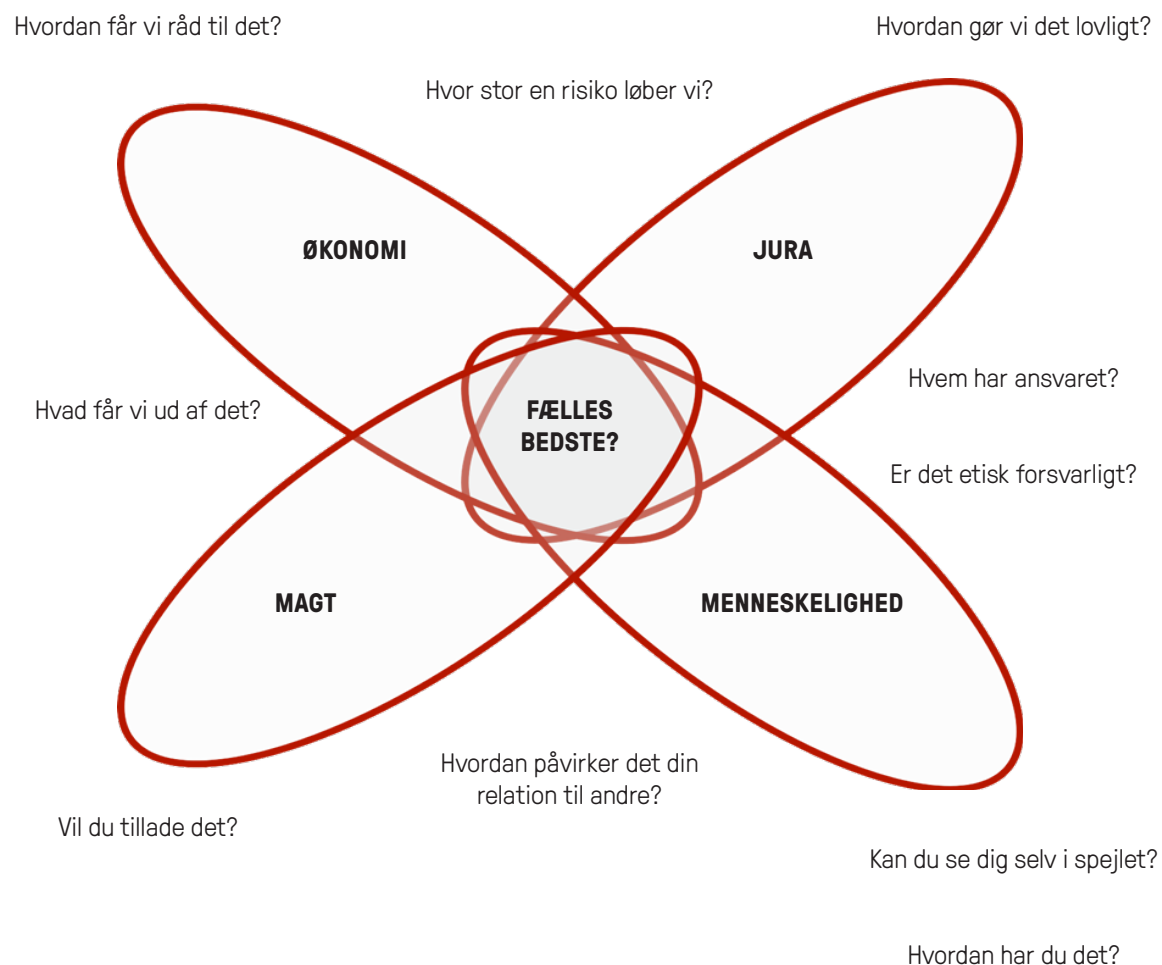
Opsamling

Tak for nu

SPØRGETEKNIK – RATIONALER

Når vi vil undersøge eller påvirke en sag, spørger vi for at undersøge og opbygge argumenter. Vi henter eller opbygger argumenter i forskellige rationale. Nogle personer taler ensidigt ud fra et bestemt rationale. Hvis man ikke er bevidst om det, kommer man let til at tale forbi hinanden. I en forhandlingsliggende situation er det ofte hensigtsmæssigt at tale

ind i fællesmængden – der hvor rationalerne mødes. Før det kan lade sig gøre, er det vigtigt at lytte aktivt og anerkende alle de rationale, der er i spil. Når man opsummerer andres pointer, er det lettest, hvis man tager udgangspunkt i det rationale, de taler ud fra. Hvad er det, man bekymrer sig for eller værner om, når man taler ud fra et givent rationale?

SPØRGETEKNIK – AFBRYDELSER

Som Debatpilot er det både din ret og din pligt at afbryde Debattørerne eller Deltagerne, når du finder det nødvendigt. At afbryde er til hver en tid en ordstyrers privilegium – gør det venligt, men sikkert. Herunder kan du se et par teknikker til en respektfuld men effektiv afbrydelse.

AFBRYDELSE VED OPSUMMERING

Afbryd med en opsummering af det, Debattøren eller Deltageren lige har sagt, og lav en (elegant) overgang til dit næste spørgs-mål.

LIGEFREM AFBRYDELSE

Bryd af ved at sige: "Jeg afbryder dig." Ikke mere, ikke mindre. Undskyld ikke, og lad være med at bruge ord som "lige" eller "for en kort bemærkning", da det kan lyde som om, at din afbrydelse er til forhandling – hvilket den IKKE er. Sig desuden aldrig "ikke for at afbryde dig, men ...", for det er jo netop det, du gør.

NONVERBAL AFBRYDELSE

Signalér, at du vil afbryde fx ved at gå frem mod taleren eller ved at stille dig lidt for tæt på denne. Hvis det ikke virker, kan du lægge en hånd på vedkommendes skulder og kombinere med en af ovenstående afbrydelsesformer.

VEJEN TIL FRIRUMSDEBATTEN

1. Vælg et tema

Brainstorm over potentielle emner. Det skal gerne både være aktuelt, relevant og være præget af stærke holdninger.

2. Træk fronterne op

Find frem til debattens mest oplagte fronter og skærp dem med tragtmodellen.

3. Udvælg Debattører, sted og dato

Undersøg hvilke Debattører, der ville være relevante at have med. Find gerne flere, hvis nu din førsteprioritet ikke kan. Hav tid og sted klar, inden du inviterer. Mandag er ofte en god dag for folketingspolitikere.

4. Inviter Debattørerne

Kontakt og inviter Debattørerne via e-mail i første omgang. Følg eventuelt op med et telefonopkald, hvis du ikke får svar.

5. Inviter Deltagerne

Inviter Deltagere til din debat. Stedet for debattens afholdelse vil typisk gerne hjælpe. Desuden giver Frirummet også gerne en hånd.

6. Promover debatten

Skab opmærksomhed omkring debatten. Det kan fx være via SoMe, eller du kan tage kontakt til lokale nyhedsmedier.

7. Lav et manuskript

Udarbejd et manuskript, du kan støtte dig til, når du afvikler debatten. Frirummet sender gerne et eksempel til inspiration.

8. Henvend dig til Debattørerne

Sæt en telefonsamtale med hver Debattør i stand, hvor du fortæller om debat-formen og sikrer, at fronterne er på plads. Her kan du også danne dig et klarere indtryk af, hvad Debattørerne vil lægge vægt på.

9. Det praktiske

Få de praktiske opgaver ifm. debatten på plads. Sæt stole frem, hæng plakater op, klargør mikrofon og højtalere, lyssætning osv.

10. Afhold debatten

Du er nu klar til at afholde din Frirumsdebat. Tag Debatpilot-kasketten på, og spred dine vinger – Go' tur!

IDÈER TIL FRIRUMSDEBATTER

Dato

Tidspunkt

Sted

Tema

Front

Debattører

Deltagere

Medier

Partnere

IDÈER TIL FRIRUMSDEBATTER

Dato

Tidspunkt

Sted

Tema

Front

Debattører

Deltagere

Medier

Partnere

IDÈER TIL FRIRUMSDEBATTER

Dato

Tidspunkt

Sted

Tema

Front

Debattører

Deltagere

Medier

Partnere

ET DANMARK
DER TALER SAMMEN
HÆNGER SAMMEN